

donderdag 24 mei 2007

De juiste cijfers

DE NBB SPREEKT PAUL DE GRAUWE TEGEN

Frank Naert is het helemaal oneens met de bevindingen van Paul De Grauwe, waarover deze krant gisteren berichtte. Als je correct redeneert, schrijft hij, dan kom je tot de conclusie dat de beloofde belastingverlaging er wel degelijk is gekomen. 'Maar je moet wel de juiste cijfers hanteren.'

'Econoom kraakt acht jaar liberaal belastingbeleid', zo kopte *De Standaard* gisteren op de voorpagina. Onze interesse was onmiddellijk gewekt. De ontgoocheling bij het nalezen van de bewuste tekst is evenwel groot. In essentie komt de redenering van Paul De Grauwe erop neer dat het manna van de gedaalde rentelasten gedurende de afgelopen acht jaar vooral door de socialisten werd aangeslagen. Die hebben dat geld gebruikt om de sociale voorzieningen uit te breiden, terwijl de liberalen zich moesten tevreden stellen met enkele kruimels die ze dan mochten gebruiken om de belastingen met een bijna onzichtbare stukje te verlagen.

Die conclusies trekt De Grauwe op basis van statistieken over de belastingdruk en de evolutie in primaire uitgaven, ontvangsten en rentelasten. Het ziet er allemaal zeer aannemelijk uit, maar De Grauwe maakt een fundamentele denkfout, waardoor zijn conclusies waardeloos worden.

Die fundamentele denkfout zit hem in de relatie die hij legt tussen de beleidsintenties (toegeschreven aan de socialisten, respectievelijk aan de liberalen) en de gebruikte statistieken.

We kunnen meegaan in de veronderstellingen die De Grauwe maakt over de beleidsintenties. Dat links eerder wantrouwig staat tegenover belastingverminderingen en de vrijgekomen middelen liever uitgeeft, is een aannemelijke hypothese. Evenzo dat die belastingverminderingen voor de liberalen wel centraal staan. Paars heeft dus acht jaar moeten zoeken naar manieren om die verschillende voorkeuren te verzoenen.

Het punt is nu dat de statistieken die De Grauwe gebruikt niet de juiste informatie bieden. Die informatie laat immers niet toe een oordeel te vellen over de beleidsresultaten met betrekking tot belastingverlagingen en verhogingen van de sociale uitgaven. De gebruikte cijfers maken immers niet het onderscheid tussen de veranderingen in de belastingdruk en uitgaven die het gevolg zijn van beleidsmaatregelen, en veranderingen die door andere factoren worden veroorzaakt. Dat onderscheid is nochtans cruciaal om een beoordeling te kunnen maken van acht jaar beleid.

Eigenaardig genoeg bestaan er wel degelijk cijfers die toelaten om het noodzakelijke onderscheid tussen beleidseffecten en andere effecten te maken. Ze zijn bovendien afkomstig uit een onverdachte bron: de Nationale Bank van België. De NBB wijdt er in zijn jongste jaarverslag een zeer revelerend stuk aan.

Wat leren we daaruit? Gebruik makend van een methodologie die door de *staff* van de Europese Centrale Bank werd ontwikkeld, kunnen de evoluties in de structurele ontvangsten en uitgaven van de Belgische overheid worden getraceerd. 'Structureel' betekent hier: uitgezuiverd voor de invloed van de conjunctuur en ook voor de eenmalige, 'niet-recurrente' factoren zoals de verkoop van overheidsgebouwen. Enkel de ontwikkelingen die het gevolg zijn van structurele evoluties, waarvan de structurele maatregelen van de regering een onderdeel zijn, blijven dus over en dat is precies wat we nodig hebben om het soort analyse te maken dat De Grauwe wil maken.

Volgens deze cijfers zijn de structurele ontvangsten over de periode 1998-2006 uitgedrukt in het bbp gedaald met 0,9 procent. Die daling is het resultaat van onder meer de daling van de belastingbasis en de impact van de economische groei op de belastingontvangsten. Vooral belangrijk is hier de vaststelling dat de structurele maatregelen van de regering, met name de hervormingen in de personenbelasting en in de vennootschapsbelasting, goed waren voor een daling van 1,6 procent. Met andere woorden, de regering heeft wel degelijk een serieuze impact gehad op de belastingen.

Als we naar de uitgaven kijken, dan stellen we een toename vast met 2,4 procent van het bbp. Ongeveer 0,7 procent daarvan is te wijten aan bezoldigingen en lopende aankopen van goederen en diensten, elementen die weinig te maken hebben met de uitbouw van sociale voorzieningen. De sociale uitkeringen zelf zijn goed voor een toename met 0,9 procent van het bbp, waarvan 0,8 procent voor gezondheidszorg. Laat dat nu net een sector zijn die tot de bevoegdheid behoort van een socialistische minister, Rudy Demotte, die er zich op beroemt deze uitgaven onder controle te hebben gebracht. De toch gerealiseerde toename beschrijven als een soort 'overwinning' voor de socialisten is bedenkelijk. Beter is ervan uit te gaan dat er een consensus was binnen de regering om hier op de rem te gaan staan.

Er is ook een toename te bespeuren van 0,5 procent bbp in de subsidies. Ook hier zit een belangrijke nuance voor ons verhaal. Deze subsidies behelzen de uitgaven voor de dienstencheques en de lastenverlagingen voor onder andere

ploegenarbeid en wetenschappelijk onderzoek. Volgens de Europese regels moeten dergelijke lastenverlagingen als expliciete uitgaven worden genoteerd in plaats van afgetrokken te worden van de ontvangsten. In de perceptie gaat het evenwel om belastingverlagingen. Door die 0,5 procent op te tellen bij de reeds gevonden 1,6 procent, komen we aan een daling van de belastingdruk van 2,1 procent van het bbp als gevolg van structurele beleidsmaatregelen door de regering.

Zo bekeken blijft er nog weinig structurele toename van de uitgaven over, toename die eventueel in de gedachtegang van De Grauwe door de socialisten zou kunnen geclaimd worden.

De conclusies van De Grauwe houden dus niet stand als je wat dieper en wetenschappelijker op de juiste cijfers ingaat.

Frank Naert is hoogleraar Openbare Financiën aan de Universiteit Gent.

'Beloften en realisaties van de paarse coalitiepartners' is te lezen op

www.standaard.be/degrauwe